

»SLOVENE« volja
po pošti na vsi strani Jugoslavije in v Ljubljani:
na celo leto naprej . . . K 740—
na pol leta 120—
na štiri leta 60—
na en mesec 20—
Varnostništvo celoletno K 420—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za inozemstvo 55—

SLOVENE

Inzerati:
Enostopne pettirvrtne (30 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/30 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljki in dneva po prazniku ob 8. uri jutraj.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošte hran. ljubljanske št. 650 na naročalno in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24. 97, ogr. 20.511, bosn.-herc. 7583.

Ob aneksiji.

Gorica, 5. januarja 1921.

Ze parkrat so prinesli listi vest, da je svečana proglašenje aneksije odložena za par tednov, toda prirave so se nadaljevale z isto gorečnostjo kot poprej, da ljudje dolgo niso vedeli, pri čem da so. Aneksija je odložena samo za Trst, kamor nameravajo priti razni italijanski dostojanstveniki iz Rima, baje tudi kralj sam. No, ob ti priliki si bodo lahko natančno ogledali našo bolelost — požgani Narodni dom, čigar začrneli in gole stene jasno pričajo o barbarstvu fašistov in o »pravica«, ki nam jih tako bogato naklada nova vlada.

Po vseh drugih krajih pa se aneksija vrši nepreklicno 6. t. m., to je jutri. Vse priprave so v teku. Na Trst, v Gorici pripravljajo visoke odre, postavljajo kandelabre za luči, vojaki vozijo in kopljejo v blato, da bo svečana proglašenje nasilja, ki se bo izvršilo nad nami, tem učinkovitejša. V ta namen je tudi daroval mestni goriški svet lepo vsoto denarja, ki pa nima sicer nikoli denarja za goriške šole, niti za slabo stanje cest in trotoarjev v goriškem mestu. Toda kaj je to! Glavno je, da se bo vršila veselica, da se gospodje z denarno žrtvijo, ki ne gre iz njih žepa, ampak iz denarnice tudi jugoslovanskih davkoplačevalcev, prikupijo Italiji in njenim vladnim možem in ni gotovo, da ne bo ob ti priliki slučajno padlo kako odlikovanje na njih junška prsa.

Po drugi strani bodo tudi pritisnili na deželo, da tudi tu proslavijo ta dan. Kdo ga bo proslavil? Karabinjerji in finančni stražniki ter tista povodenj laških delavcev in kramarjev, ki kot kobilice preplavljajo našo ubogo deželo. Baje so dali županstvu navodila. Poslali so tudi nekake knjižice na šolska vodstva; v ti knjižici so popisane črno na belem razne dobrote, ki nam jih je Italija delila. Seveda je ljudstvo slepo in jih samo ne vidi, mladini in ljudem jih je treba zapisati v italijanskem jeziku, da jih bodo spoznali. Med temi dobrotami so seveda pozabili omeniti naše gerente, ki ne znajo niti slovenščine, pozabili so omeniti internacije, zaprte šole, preganjane duhovnike in učitelje. O, mi po-

znamo dobro italijanske dobrote, ki so tako velike, da nam beseda tiči v grlu in ne mislimo razobešati zastav, ker bi bile to spricho tolikih dobrot premajhen dokaz hvaležnosti. Pravijo, da so nam odprli čez 20 novih šol. Kje? V Abesiniji? Vsaj na Primorskem jih ne vidimo; če bi rekli, da so nam jih toliko zaprli, bi dejali, da je število za desetkrat premajhno, a vsaj malce poštenosti bi pokazali. Na ta način se pa res izborna pripravljajo na aneksijo.

Kaj pa Slovenci? Mi se bomo držali ta dan trdno, to se pravi tiho, mrzlo; nikogar ne bo zraven, če ne bo prisiljen z bajonetom. Politično društvo »Edinost« je izdalo oklic, ki govori jasno dovolj. Udati se moramo, pokoriti se moramo novim zakonom, a v srcu ostanemo isto, kar smo bili, naš narodni ideal je ostal stari. »Era nuova« piše proti »Edinosti«, češ da hujska ljudstvo proti Italiji hujske, kot neštete krivice, ki so jih naredili našemu ljudstvu, in ki molče govorijo glasneje kot pisava naših listov.

Ta dan bo padla marsikatera psovka na naš račun, bogve, če Italijani v svoji veselji pijanosti ne bodo vprizorili kake izgrede. Vse je mogoče, na vse smo pripravljani. Toda vsakemu Slovincu bo ta dan resnega razmišljanja, posvečen boju za svojo zemljo, brez veselja, ampak resnemu delu, ta dan bo dan zbiranja za razne sklade. S tem bo naše ljudstvo dalo odgovor na mednarodno nasilje in na psovke, zakaj se pametno in smotreno delo nas more rešiti.

Naše ljudstvo pričakuje tudi od bratov v Jugoslaviji, da odločijo na ta dan obleko veselja in se spomnijo na to, kaj se godi ta trenutek po naši zemlji, ter prinesejo tudi oni žrtev na oltar domovine. Kdor se ne bo zavedal tega, ga ne moremo šteti za svojega brata; če ni bil danes v sramoti in v trpljenju ob naši strani, kako naj bo tudi tedaj, ko bo trpela žrtvovati morda najdražje. — Ne umirajoči, ampak prebujajoči se in živeči vas pozdravljamo!

rena sta priklopljeni Franciji; za saarsko področje je zveza narodov imenovala posebno vlado; Eupen, Malmedy in Moresnet so združeni z Belgijo, severni del Šlezviga pa z Dansko. Poljska je vzpostavljena in je dobila od Nemčije vsa svoja narodna področja, izvzemši Šlezije, kjer plebiscit še ni izvršen. Gdansko je svobodno mesto. Nemške kolonije so si zavezniki porazdelili in nemški vpliv v Maroku in Egiptu je prenehal.

Nemški vojni material je večinoma že uničen in število regularne vojske je znižano dosedaj že na 150.000 mož in mora končno pasti na 100.000 mož. Splošna vojna obveznost je odpravljena, nemška mornarica porazdeljena in trdnjavski pas na Helgolandu, ob kielskem kanalu je razrušen do 50 km vzhodno od Rena. Nemške dežele zapadno od Rena so zasedene po zaveznških četah.

Za izvršitev finančnih in ekonomskih pogojev je osnovana reparacijska komisija. Nemčija povračuje vso po njenih četah povzročeno škodo na privatni lastnini in je na račun prvega obroka 20 milijard zlatih mark, ki poteče 1. maja 1921, dosedaj je plačala okrog 14 milijard frankov v zlatu ali pa v drugih odgovarajočih vrednotah. Dalje je izročila dve dolžni pismi, glaseči na 20 ozir. 40 milijard mark v zlatu, ki ju spravi reparacijska komisija takoj v obtež, kakor hitro se prepriča, da je Nemčija zmožna plačevati obresti. Nemški podmorski kabel in določeni del trgovske mornarice je izročen. Rudniška podjetja v Saarskem področju s 17 milijoni ton letne produkcije so prešla v last Francije, ki je združena s saarskim področjem potom carinske nagodbe. Kalijeva industrija v Alzaciji-Loreni je očiščena nemških interesov. dočim je izvoz teh dežel v Nemčijo pet let prost vsake carine (ne pa obratno).

Večina važnih točk mirovne pogodbe pa se dosedaj še ni pričela izvrševati ali pa le v malenkostni meri. Znano je, kakšne zapreke se stavljajo na pot pri razoroževanju Nemčije, posebno nadaljni obstoj meščanskih gard in policijskih formacij, kakor tudi to, da se ne misli več resno na obsodbo nemškega cesarja, generalov, častnikov in uradnikov, ki so obdolženi predrškov proti vojnemu pravu.

Na gospodarskem polju se ni moglo preprečiti, da ne bi Nemčija vodila politike, ki ji omogoča, da se izogiblje kolikor le mogoče plačilom odškodninskih zahtev. Določba pogodbe, da prvi znesek odškodnine tvorijo hipoteke na vse prihodninske vire in premoženjske objekte nemških držav, se v praksi ne izvršuje. Ravnotako se ne poslužuje reparacijska komisija pravice, da v svrhu realizacije odškodninskih zahtev lahko spremeni tozadevne zakonske določbe ali vsaj vpliva na njih izvršitev. Nad produkcijo, konsumom in nad eksportom, od česar največ odvisi zmožnost plačevanja Nemčije, se ne vodi nikakva kontrola. Nemška posest v inozemstvu, katere vrednost se ceni od 12 do 15 milijard, ni likvidirana. Pogodba v Spaai je omilila določbe glede oddaje premožja za-

veznikom s strani Nemčije, tako da bodo isti mesto prvotne svote 1 milijardo 680 milijonov frankov, plačevali 4 milijardo frankov za premož. Istotako je odpadla možnost, čimbolj izkoristiti nemško pomorsko trgovino, ker je Anglija dosegla v Spaai, da se je vrednost njej izročene ladijskega prostora zelo nizko cenila, na kar je Francija morala pristati. Končno se finančne, ekonomske in druge garancije, kot jih dovoljuje mirovna pogodba v VIII. delu, 17. in 18. član (appendiks II.) še niso uporabile.

Nemčija je z ozirom na dogodke, ki so se odigrali po sklepu mirovne pogodbe v Evropi in Ameriki, prišla do prepričanja, da se ji v slučaju neizvršitve ali zavlačevanja predpisanih obveznosti ni bati nikakih represalij. Francoski delegat Tardieu je v razgovoru o tem predmetu izjavil, da je on še vedno za izpremembo nekaterih tozadevnih določb, ki jo je on skušal izvesti še v juniju l. 1919. Gotovo je tudi padeč Leygues-ove vlade pripisovati želji francoske javnosti, da se zastopstvo interesov Francije poveri bolj energičnim možem.

Isto pot kot Nemčija, je ubrala in to še v dosti večji meri Nemška Avstrija. Bila bi interesantno, če bi kdo izmed jugoslovanskih gospodarskih politikov, ki ima uradne podatke na razpolago, podal podrobnejše poročilo o dosedanjih izvedbah določb senžermenske mirovne pogodbe. Za enkrat Avstrija je naglašala svojo popolno nesposobnost plačevanja in zdí se, da smatra reparacijsko komisijo na Dunaju, ki je bila postavljena zato, da nadzoruje izvrševanje mirovne pogodbe, le kot organ, ki naj ji pomaga zopet do prejšnje veljave in to največ na stroške takozvanih nasledstvenih držav.

Sporazum ali preglasovanje?

»Samouprava«, organ radikalne stranke, izvaja na vprašanje »sporazum ili nadglasanje?« v sledečem smislu: »Nobeno ali skoraj nobeno vprašanje se ne more rešiti enoglasno. Zato odločuje volja večine. Akoravno s tem ni dokazano, da ima večina vedno prav, je vendar postalo to načelo eno najvažnejših za moderno družbo, ki velja tudi za ustavo. Ali unitarizem ali federalizem, eno ali drugo, tu kompromis ni mogoč in bi bil le škodljiv. To reš ostane samo izhod: Narodni poslanci kot predstavitelji celoga troimenega naroda, a ne svojih okrožij ali plemen, glasujejo za eno ali drugo vrsto državne organizacije. Katero načelo — unitarizem ali federalizem — dobi

LISTEK.

Najnovejše izpreobrnitve.

(Od našega inozemskega poročevalca.)

Vsa veroizpovedanja imajo v skrajnem pasu svojega kroga svoj vernikov, ki nima nobenega živega stika več s središčem in pripadajo svoji verski družbi le še po imenu. To je pas verskega indiferentizma. V tem pasu najde vsaka drugoverska ali brezverska propaganda vselej večji ali manjši odmev. Izstopi ali prestopi, vršeci se v masah, nimajo tu nikakega globjega pomena, ker se vrše zgolj iz političnih ali gospodarskih nagibov. V takih slučajih ni mogoče govoriti o »izpreobrnitvah«. Tako n. pr. proždromsko gibanje ničesar ne izpričuje proti katoličanstvu, kakor tudi izstop 50.000 delavcev v Kielu radi zvišanja protestantskega cerkvenega davka ničesar ne pomeni proti protestantizmu.

Vse nekaj drugega so pa slučajji, v katerih zemski razlogi očitno niso imeli nobenega vpliva na izpremembo verskega pripadništva oziroma svetovnega prepričanja, ampak se je ta izprememba izvršila zgolj temeljem iskrenega iskanja resnice s sodelovanjem milosti. In taki slučajji tudi v najnovejšem času niso tako redki, kakor bi kdo domneval. Tako mi je n. pr. iz nemških duhovniških krogov znano, da se v zadnjih letih oživlja v Nemčiji resnično konverzjsko gibanje, ki ga pa seveda katoliški cerkveni krogi že zato ne obešajo

na veliki zvon, da ne bi na nasprotni strani povzročili strahu.

Vendar sta posebno dva slučajja izpreobrnjenja iz zadnjega časa vzbudila v Nemčiji tudi nehoti najširšo pozornost. Prvi slučaj tiče profesorja za romansko filologijo na vseučilišču v Marburgu — Curtiusa. Ta konverzija je tem značilnejša, ker prof. Curtius ni pripadal pozitivno vernim protestantom, ki so katolištvo kolikor toliko blizu, nego protestantskim svobodomiselnim krogom. Zanimivo je tudi to, da je bil izpreobrnjenec oče svoj čas konzistorialni predsednik v Strassburgu, torej najvišji uradnik evangelske cerkve v dotični pokrajini. Glasilo nemškega protestantizma je ob priliki tega slučajja pisalo, da se pogosto opaža, da vede pot preko svobodomiselnosti v katoličanstvo... V ostalem pa skuša slučaj pojasniti s pacifizmom, češ Curtius starejši je strasten pacifist, a v zadnjem času se je začel razvijati pacifizem na katoliški podlagi. Protestantizmu glasilo pač ne smemo zamerriti, ako se hoče izogniti priznanju, da je resnica, ki poteza duhove v kat. cerkev.

Še večjo pozornost je vzbudil prestop protestantskega pastora Albanija, ki je dne 15. novembra 1920. odložil svojo službo in prestopil v katoliško cerkev. Pastor Albani je l. 1918. ustanovil v Berlinu »Visokocerkveno zvezo«, katera je imela v svojem programu naslednje točke: V protestantski cerkvi naj se uvede skofovska uprava, cerkev naj dobi večjo svobodo, namesto pridige naj stopi na prvo me-

sto zakramentalno orientirana liturgija, bogatejša liturgična oprema božje službe potome ornata, cerkvenega in oltarnega nakita, upostave prostovoljne spovedi, brevrija in samostanskega življenja, obhajilo naj zopet postane žrtvena jed. Konec 1920 je štela zveza 150 oseb. a imela je svoje lastno glasilo »Die Kirche«, ki je pač krepko naglašalo protestantsko stališče, a ostruemu opazovalcu ni moglo prikriti, da je usmerjeno v katoliškem pravcu. Vredno je, da si ogledamo pot dr. Albanijeve izpreobrnitve nekoliko natančneje.

Dr. Albani je kot evangelski duhovnik deloval nekaj let na Štajerskem in Korškem, kjer je prišel v dotiko s katoliško cerkvijo in je znan tudi Slovincem, kjer je deloval v bmejnih krajih za luteranstvo in nemštvo. Ko se je vrnil v svojo saško domovino, je postal župnik v Lausigku in s svojimi spisi kmalu vzbudil pozornost po celi Nemčiji. Izdal je med drugim knjigo »Štirideset dni v puščavi«, s katero je skušal protestante vneti za duhovne vaje sv. Ignacija. Sploh je z živo vnmemo iskal zdravila za težko rano nemškega naroda: versko razcepljenost. Bolj in bolj je spoznaval bistvo zakramentov, iz česar se nam pojasnjuje njegov ritualizem in njegova zahteva: oltarni zakrament ni samo obhajilo, ampak daritev; ne pridiga, ampak sv. daritev je višek službe božje; zato evangelska slovesna služba božja, evangelska sv. maša. Prednogoj temu pa je seveda mašništvo in njega zakramentalna posvečitev do škofu. Ima pač prav Benson, ki

polaga v »Gospodarju sveta« nekemu odpadlemu duhovniku v usta besede: Ako veruje kdo v eno katoliško dogmo, pride vse drugo ob sebi — doli do škapulirja in blagoslovljene vode. Meseca marca 1920. je pisal Albani o »Pojmu cerkve«: »Meni dajejo besede, ki jih je govoril Gospod skalnemu apostolu, prepričanje, da se mora dati successio apostolica na zadovoljiv način dokazati, tako da bodo tudi protestanti prepričani.« Tedaj je že marsikdo slutil, da je Albani blizu cerkvenih vrat.

Zadnji boj je izbojeval Albani v benediktinskem samostanu Sv. Otilije pri Monakovem, kamor se je bil umaknil za dva meseca. Nato je še enkrat stopil na prižnico, da se poslovil od svojih župljanov. V »Allgemeine Rundschau« pa je širil javnosti pojunsil svoj korak. Iz njegovih izjav se vidi, da je v njem kot zadnji razlog zmaga misel successio apostolica — apostolskega nasledstva. Tu pravi med drugim: »Kasnejše cerkvene tvorbe, ki so nastale iz jako raznovrstnih motivov, razpadejo spricho božjega dela v nič. Njhoovo delo je brezkončno, brezupno skrbstvo za stroke te revne duhovne dežele, ki so se stremeli narazen odtujili domačiji in hočejo tudi tam, kjer so ostali pobožni, živeti le še sebi. Ako se vrnejo nekoč odtod nazaj, jih bo vodila pot gotovo mimo njihovih »cerkev« in domačijo. Tako bo zadnje delo protestantizma obstajalo končno v njegovi lastni razdružbi... Jar grem tja kjer se ne raztresa, ampak zbiram«

[Dalje prih.

večno, se izvede. Ako ni enodušnosti, se izvrši —preglasovanje, pa tu ne preglašujejo Srbi bratov Hrvatov ali Slovencev ali narobe, marveč načelo unitarizma majorizira načelo federalizma in narobe. Tako »Samouprava«.

In vendar stvar ni povsem takšna, kakor jo vidi »Samouprava«. Dejansko večina nasoda ni za centralizem, ki sicer ni istoveten z unitarizmom, pa po ideologiji »Samouprave« pomeni eno in isto. Večina narodnih poslancev, ki jih je izvolil narod, odklanja centralizem, zanj je večina tistih poslancev, ki sodelujejo v skupščini. Dejanska večina poslancev, ki odklanja centralizem, sicer ne soglašajo glede državne oblike, vendar pa bi bil mogoč sporazum ne samo med procentralistami, ampak med vsemi skupinami, ako se pusti pasti centralizem. Avtonomistični sistem, kakor ga zastopa Jugoslovanski klub, je proti centralizmu, varuje pa unitarizem (edinstvenost države).

»Samouprava« smatra to stališče za kompromis in sicer za škodljiv. Tu tiči pogrška »Samoupravina« izvajačji. S čim more dokazati, da je tak kompromis škodljiv? Pač pa imamo dokaz v Franciji, da je centralizem za državno upravo škodljiv. Zato se Francija danes decentralizira. Nobena moderna država, ki je dobila po vojni novo ustavo, ni centralistična, niti Nemčija, niti Avstrija, čeravno njuni ustavni deli v preteklosti niso bili ločeni po različni kulturi, po gospodarskem in zgodovinskem razvoju; vse to pa je nam Jugoslovanom določila nemila usoda v preteklosti in šele razvoj v bodočnosti nas bo v vseh ozirih — polagona — izenačil, ako mu ne bomo delali nasilja.

Kaj bo vzgojil g. Pribičević?

Proti splošnemu propadanju narodne morale se oglašajo možje iz vseh strank. Tudi nasprotni listi posvečajo temu vprašanju veliko pozornost. V današnjem »Slovenskem Narodu« se nekdo v uvodniku britko pritožuje nad plitvim veseljačenjem, ki se je med nami po vojni tako razpaslo. Nobena umetniška galerija, nobena resna drama, nobeno predavanje ne vleče, pač pa dobra kaplja in izvrstne klobasice pod Rožnikom. Telega noben pridigarji ne bodo odpravili, meni člankar, naj v božjem imenu odgnije, kar je gnijlega na narodnem telesu! To je res, tistim slabičem, ki nimajo moralne moči, da izcelijo rane, katere jim je prizadela vojna, splošno ni pomagati; poginejo naj v lastni izprijenosti; čim preje se razkroji taka generacija, tem bolje. Treba pa je vzgojiti novi rod in tudi tu ima »Narod« prav. Toda kako? Da je treba učitelstvu pri vzgojnem delu pomagati, njega trud ceniti in pošteno plačati, kakor člankar zahteva, temu nihče ne oporeka. Ampak na kakšno podlago treba poduk mladine postaviti, tega žalibog »Narod« pri tej priliki ne pove, dasi je še nedavno v tem listu vseučiliški profesor dr. Kušec v imenu najvišjih moral. dobrin naroda nastopil vsaj za fakultativni verskonravstveni poduk, ki naj ga določi bodi naša ustava. Na vsak način pa pri mladini ne bomo dosegli teh visokih namenov, ako uvedemo po načrtu ministra Pribičevića svobodomiselnost vzgojo v duhu češkega sokolstva. O telovadbi nič ne govorimo, pač pa o kulturnem programu svobodomiselnosti, ki more mladino le še bolj razdvajati, njene pojme čisto zvesti in le vse podreti, kar je dragocnega v krščanski etični vzgoji, na njenem mestu pa nič zgraditi! Le vi doma svojim otrokom dopovedujte o morali brez Boga, o zdravi in večnolepi prirodi, o »človečnosti« in »naravnih silah« ter »s obodi« — boste videli, kakšne rezultate boste želi. Saj že zdaj mladina ne pozna nobene avtoritete več, sledi evangliju svoje neomejene volje in izgublja ves smisel za red, samodisciplino in ideale, ki zahtevajo žrtev od ljubelega jaz. In čimbolj se bo mladina odtegovala blažilnim vplivom krščanske pedagogike, čimbolj se bo potegovala v vrtinec javnih strasti in bojev, tem hušje bo. To naj gospodje profesorji in učitelji povedo svojemu šefu in potem bo menda vendarle konec svobodomiselnim eksperimentom, ki so morda dobri za one, ki se pečajo z velikimi problemi človeškega duha, nikakor pa ne za mladino.

Kaj pa z vojaško pokojnino?

Od čakanja in obljub živimo vojne vdove z nepreskrbljenimi sirotami že pet mesecev, odkar so se na ukaz deželne vlade vstavile vse podpore in naklonitve po padlih možeh. Minuli so božični prazniki, katere smo preživeli v največjem pomanjkanju s svojo prebajočo deca. Tu je predpust. Verjelica za veselico se vrši, v mestu kot po deželi. Gabi se človeku, ako se le malo ozre okrog. Za vse je dovolj denarja — le za uboge vdove in sirote padlih bojevnikov se nima ono, kar se je včasih imenovalo sočutje s trpinom. Ukaz, da se je podpora ukinita izplačevati, je bil zunaj v največji naglici. 6 mesecev pa že traja, da pride drugi — potrebniji ukaz. Ali nimajo gospodje pri poverjeništvu za socialno skrb nobenega sočutja vsaj do malih nedolžnih

bitij? Ali res ni mogoče po petih mesecih rešiti vprašanja o pokojnini?

Razumemo, da je v teh časih mnogo posla — a le malce dobre volje, pa bi prišla zadeva v tir. Nadjale smo se, da bo po volitvah prišla tudi za nas ura usmiljenja, da se nam nakaže, kar nam po človeških postavah pristojna. Toda varale smo se. Zaman čakamo. Usiljuje se nam trpka zavest, da se nas, najpotrebnejše, zapostavlja, da bo naše vprašanje rešeno o sv. Nikoli. To slednje pa še povečuje našo bedo.

Naj se pomisli, kako preživlja vdova sama koplec otrok brez sredstev. Vse prej kot plemenito in človekoljubno se ravna z nami. Prosimo merodajne oblasti, da zadevo čimprej definitivno uredi! Z ugodno rešitvijo pokojnine si bodele zaslužili v mnogih srehi vdanost in ljubezen. Zalosti nam ne morete zmanjšati, pač pa nam gmotno še lahko odpomorete, da bomo zmogeli vzgajati naše milčence v dobre, domovini zveste državljane. Brez pomoči od strani države pa nam je slednje nemogoče!

Politične novice.

+ Vsiljiva agitacija za »Jutro« in »Njivo«. »Jutro« in »Njivo«, ki začne izhajati kot polmesečna revija, se vsiljuje na ne posebno čeden način. Priporoča ju v letakih, ki so zagledati beli dan v upravi »Jutra«, neznan »odbor zaupnikov ljubljanskih hišnih posestnikov«. Da bi ta židovska reklama napravila vtis, prinaša letak raso, da sta dva tretjini ljubljanskih hišnih posestnikov na »Jutro« že naročena. Tudi v reklamah so okusi pač različni! Še mnogo lepša pa je vsiljivost »Jutra« in še ne njene njegove sestre po deželi. Na vodstva ljudskih šol pošiljata upravi letake s ponudbo, da ju naroči; in sicer »Njivo« — na stroške krajnega žolskega sveta — in s tem še »Jutro« — na stroške ljudstva. Vsak po svoji morali!

+ Cvetke centralizma. Kakor znano, je velebrski paša okrajni načelnik Grudič v Tuzli aranžiral zaroto proti državi, da uniči vse neljube mu osebe. Na razpolago ima celo »belo gardo«, ki je aretirala vsega skupaj 400 kmetov in delavcev, jih 300 neusmiljeno preteleja in še vedno 130 oseb drži v zaprih. Največ so trpeli slovenski delavci, katere so vse enostavno vrgli iz stanovanj in se zdaj potikajo bogvekje. Ko je bil za vodjo preiskave naznačen pošten sodnik Bratolič, je Grudič dosegel, da ga je deželna vlada zamenjala s Stakičem, ki je Grudičev pristaš. Obtožba zaradi protidržavne vstaje se je ustavila, ker take vstaje sploh ni bilo, pač pa je bil en orožnik ubit, ker so se kmetje uprli orožniški ekspediciji na kmete. Kaj bi še bilo, če se našim centralistom posreči državo dobiti popolnoma v svoje pest in nastavljeni za okrajne načelnike take tipe, kakor je Grudič v Tuzli!

— Občinske volitve v Belgradu. V ponedeljek se sestavi končnojavno lista za občinske volitve v Belgradu. Demokratski klub bo jutri označil svoje kandidate. Hkrati se bo definitivno odločil dan občinskih volitev. Sodijo, da bodo volitve dne 28. februarja ali pa 7. marca.

+ Francoski vojni minister k odlikovanju Francheta d' Esperay. General Franchet je bil povodom svojega zadnjega bivanja v Belgradu imenovan za vojvodo jugoslov. vojske. Vojni minister Barthon se je brzojavno zahvalil ministru vojne in mornarice Jovanoviću za to odlikovanje francoskega generala in za velike manifestacije v Belgradu.

Primorske novice.

Ob priliki predstoječe aneksije Venecije Julije je »Politično društvo Edinost« izdalo plameneč manifest, v katerem pozivlja Slovence, da v složni in disciplinirani organizaciji brez strankarstva delajo za popolno samoupravo priklopljenega ozemlja in svobodo narodnega, političnega in gospodarskega razvoja.

Politična organizacija primorskih Slovencev se izpopolnjuje. »Edinost« je ustanovila politično tajništvo v Gorici. To bo vodilo zlasti priprave za predstoječe volitve v parlament. V prvi vrsti imajo običine in okrajni nalogo, da ustanove volivne odbore. Volivni imeniki morajo biti od strani županstev predloženi že do dne 14. februarja.

Italijanski volivni zakon, po katerem se bo februarja meseca v Primorju volilo, je jako zanimiv. Zakon sloni kakor naš na splošni, enaki in tajni volivni pravici s proporcom, vendar se pa številni mandator, ki pripade vsaki strankarski listi, izračuna na podlagi de Hondtovega računa, ki je zelo pravičen in ki bi se moral uvesti tudi v Jugoslaviji. (Kakor znano, je SLS za ta sistem.) Voli se pa z glasovnicami, ki morajo imeti za vsako stranko poseben znak in ki imajo zraven tega rubrike, v katere volivec vpiše kandidate, katerim da prednost ali katere listi dodaja. Liste so namreč ali popolne, to je, vsebujejo toliko strankinih kandidatov, kolikor je v dotičnem volivnem okraju treba voliti poslancev, ali pa jih vsebujejo manj, in v tem slučaju vsak volivec lahko na svoji glasovnici vpiše kandidate iz drugih

strank, ki so mu simpatični. Ti dodatni glasovi dajejo dobro organiziranim in discipliniranim strankam možnost, da se vtkajo v zadeve drugih strank in pripomorejo k zmagi onim kandidatom nasprotnih list, ki se jim zde najmanj škodljivi. Ljudska stranka je v zgornji Italiji na ta način z dodatnimi glasovi spravila v kamero več neškodljivih starejših liberalnih gospodov, s tem pa izrinila iz kamere istotoliko bolj viteljnih nasprotnikov. — Kar se tiče prednostnih glasov, pa vsak volivec na svoji glasovnici lahko da kakemu iz kandidatov lastne stranke prednost pred drugimi s tem, da v dotično rubriko vpiše njegovo ime. Pri glavnem skrutinju se potem na postavi de Hondtovega računa izračuna število mandatov, ki pripadajo posameznim listam. Nato se seštejejo prednostni in dodatni glasovi, ki so jih dobili posamezni kandidati in se v vsaki listi dodeli mandati kandidatom po vrsti, kakor so dobili največ prednostnih in dodatnih glasov. — Kvalificiranih kandidatov ni, volivne komisije se pa približno sestavljajo kakor pri nas.

Novi fašistovski bombni poizkusi in grožnje. V soboto je bil v Šenpeterskem družbenem domu pri Gorici ples. Na dvorišču so našli drugo jutro dve nerazpočeni bombi. Bombi sta bili vrženi s stranske poti in jima je bil namen doseči teraso. — V nedeljo so zborovali v Gorici fašisti. Govoril jim je tajnik tržaške fašistovske zveze Giunta med drugim o bližajocih se volitvah. Rekel je, da bodo imele volitve vrednost plebiscita, da pričakuje Italija in inozemstvo izida z nestronostjo. Fašisti da se bodo znali uveljaviti za zmagoslavje italijanstva v osvobojenih pokrajinah z vsemi sredstvi in ako bo treba tudi na fašistovski način. To bo res zelo lepo!

Koroško.

Pogorje pri Baškem jezeru. (Nemčurška podivjanost.) Dne 6. januarja t. l. je bilo v narodni hiši pri »Zlanu« v Pogajah nekaj slovenskih fartov. Naenkrat prihrumi tolpa nemčurjev (med njimi Bukovnikov, Jurčev, Klamnjakov itd.), vderejo v hišo in pretepejo vse navzoče, da je tekla kri. Šlosarjev hlapec v Dobju je prišel ves raztrgan in krvav domov. — Pod Turki bi se koroškim Slovincem nemara boljše godilo kot pod kulturnimi Nemci.

Pristranost boljšakega sodišča. Boljšako sodišče je obsodilo Jožefa Stisen, kovača v Bačah, radi nasilnosti in razžaljenja časti brez vsake obravnave in brez zaslišanja priči na 750 K globe. Tožila sta ga p. d. Žiher in Svetnjak iz Zgor. Dobja ob Baškem jezeru, ker je baje omenjenima nemčurjema dal nekaj zausnic. Priče, ki jih omenjeno sodišče ni hotelo zaslišati, pa izpovejo, da sta nemčurja Žiher in Svetnjak dobila zausnice le od nekega sovrstnika nemčurja in ne od Jožefa Stisna. Svobje jezo pa sta znesla nad Slovincem in pravično (!!) nemško sodišče jima je šlo na roko.

Dnevne novice.

— Umrl je invalid Franc Lapajne dne 2. februarja t. l. v »Invalidskem domu« v Dolenjskih Toplicah. Pokojnik je prvi invalid, ki je preminul v tem zavodu. Tovariši-invalidi so mu oskrbeli prav lep pogreb. Naj v miru počiva!

— Čadran. Dne 1. februarja je bil v tukajšnji farni cerkvi inštaliran za župnika č. g. Franc Hohnjec, dosedaj l. kaplan v Šmarju pri Jelšah. Inštaliral ga je gospod arhidijakon iz Konjic Franc Hrstelj.

— Osrednji zvezi javnih nameščencev in upokojencev je menda sinoči bral dobro zaslužene levite o njeni absolutni nedelavnosti poslanec gospod prof. Reisner. Zveza, katere odbor se je ustanovil samogvedkaj in bogvekje, se jako boji splošnega dostopa uradništva. Lansko leto je sicer bilo nekaj shodov, a bilo je vse le pesek v celi. Par govornikov, med drugimi gg. Reisner in Vojska, so stvar vzeli resno, drugače je pa odbor sam te manifestacije omalovaževal; drastično orisanemu bednemu položaju uradništva se je odbor na odru samo smehljaj, češ, »to vas vlečemo«. Letos pa se je v zborovanju »širših« odborov nekam tajinstveno sklicujejo v neke »običajne lokale« in še to potom gotovih listov. G. zvezinega predsednika očitno ne tarejo skrbi kot ostalo uradništvo, ali pa ima morda preveč posla kot upravni svetnik »Samopomoči«, ki se je, kot je že večerajšnji »Slovenec« pravilno ožigosal, tudi »sijajno« obnesla. Ta letargija je že preočividna, naravnost sumljiva. Kaj je počela Zveza, ko se je delo gorstasni štatut za takozvano nabavno za drugo, recte za nova k. i. t. nekaternikov? Kaj da ni mogla še doslej doseči izenačenja gmotnega položaja prečanskega uradništva s srbijanskim? Kako, da so mogli oficirjem od novega leta na tihem in brez hrupa zvišati plače kar za 1000 K mesečno, tako da bo kmalu zadnji poročnik boljše plačan kot deželni predsednik Slovenije. Gospodje, ki ste prevzeli razna odborniška in zaupna mesta, zavedajte se, da ste s tem prevzeli tudi dolžnosti in

bremena, — treba je dela in zopet dela, od vaših časti rimamo ničesar. — Uradniki.

— Ukinjene teleonske zveze. Po došlih informacijah traja snežni metež na Semeringu dalje, vsled česar so teleonske in brzojavne zveze z Dunajem še vedno prekinjene.

— Poziv vpokojencem-invalidom, invalidom in vdovam južne železnice. Pozivate se vsi navedeni iz Slovenije, da se udeležite v četrtak, dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu protestnega shoda. Gro za naš obstoj. Vabimo tudi gospode zastopnike deželne vlade in zastopnika od ravnateljstva južne železnice. V nedeljo, dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne se pa vsi splošni občni zbor v vrtinem salonu pri »Novem Svetu.« Kdor še ni pri društvu, se bode lahko vpisal in vplačala se bo tudi članarina. Izkaznice je prinesli s seboj. — Odbor.

— Medija-Izlake. Dosedanja lastnica letovišča in toplic Medija pri Zagorju ob Savi, Evgenija pl. Schwab, je iste prodala g. ravnatelju antimoske in premog. družbe Trojana, Francu Balobu. G. Baloh je že pričel z preurejevanjem, ki obeta zadostiti vsem zahtevam modernih letovišč, kar ategne gotovo privabiti dovolj gostov v našo dolino.

— Pozivam dotičnega gospoda, ki mu je sprevednik večernega vlaka dne 27. januarja med postajama Otoče-Radovljica izročil zavitek s tremi ševro-kožami, da ga vrne pravemu lastniku Ivanu Vidic, Ljubno-Podnart, Gorenjsko. Gospej z Lesc, ki je bila v istem kupeju in sprevedniku je oseba dobro poznana.

— Prepovejte nedorastlim tobaki! Kako škodljivo je kajenje za nedoraslo mladino, je nedavno tega iznova opozoril dr. Jakob Brown, zdravnik za očesne bolezni v Londonu. Dokazal je s primeri, da s preranim kajenjem jako trpe oči in da se čestokrat celo izgubi vid. Tudi žolodcu tobak slabo de in iz mladih kadilcev postanejo redno pijanci. — To vprašanje bi se moralo tudi pri nas rešiti!

— Koncert v Višnji gori. Dne 2. febr. se je nudi meščanom Višnje gore izreden užitek. Damski komite »Društva za varstvo mladine« je aranžiral koncert. Sodelovala sta gospa baronica Codelli in g. dr. Rudolf Zaletel. Proizvajale so se s prirajeno spretnostjo težke skladbe Beethownove, Dvořakove, Griegove in Moskovskega. Ugačala je zlasti Beethownova sonata, posvečena ruskemu carju Aleksandru. Koncert je vseskozi uspel. Občinstvo je šlo zadovoljno domov, dasiravno ni dovolj vse globoke umetnosti omenjenih skladateljev. Čudili smo se izredni spretnosti g. doktorja in naravnost občudovati gibčnost in izurjenost g. baronice. Oberna moramo čestitati kot umetnikoma in si želimo še kaj podobnega. Koncert je tudi materialno uspel in prinesel društvu čez tisočak čistega dobička.

— Velika železniška nesreča. »Tagespost« poroča: Brzovlak št. 1102½, ki vozi iz Trsta preko Trbiža na Dunaj, je 4. t. m. zvečer v Felixdorfu trčil v tovorni vlak. Dosedaj je javljenih 7 mrtvih in mnogo ranjenih.

— Navrtana mina eksplodirala je 2. t. m. v trboveljskem rudniku in smrtnonevarno ranila premogarja Josipa Košaka in vana Pirca iz Loke. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Vlom na Viru. Anton Štitar z Vira je vloril lani meseca januarja v Nagelovo stanovanje na Viru in odnesel na škodo Nagla in Ivana Škerlija blaga v vrednosti nad 2400 krou. Okradel je pa tudi Vincencija Kosa in Janeza Murna na Viru in vzel Ivanu Kerču kolo. V zvezi z njim je bila Ivana Štitar, ki je nekaj ukraideh reči od Antona Štitarja kupila. Deželno sodišče v Ljubljani je zato prisodilo Antonu Štitarju 10 mesecev, Ivani Štitarjevi pa 4 tedne ječe.

— Pretep v Cirčcah pred deželnim sodiščem. Dne 7. avgusta lani so se ob žegnanju fantje Cirčcah stekli in so tudi s samokresi streljali. Ob 3. uri ponoči, ko so fantje še razgrajali, je stopil iz hiše Jurij Naglič in zahteval mir, toda pristopil je k njemu Alič Miha, ga udaril po glavi in ga nevarno poškodoval. Aliču je prisodilo deželno sodišče 6 mesecev ječe.

— Strejanje v Ihanu. Herman Grčar se je 24. majnika 1920 sprl z Ivanom Hribarjem v Mihelčičevi gostilni v Ihanu. Fanta sta, ko sta odšla iz gostilne, streljala eden na drugega, ne da bi bil kdo poškodovan. Drugi večer je pa Grčar streljal na Jakoba Učakarja in ga je težko ranil. Deželno sodišče v Ljubljani je prisodilo Grčarju 10 mesecev težke ječe.

— Zelodčne in črevesne bolezni: Profesor Leube v Berlinu, družabnik državnega zdravstvenega zbora, potrjuje, da je »Franz Josef«-grenčica dosegla, celo pri občutljivem črevesu odvajanje brez bolečin. 4336

Ljubljanske novice.

Ij Nocoj v Rokodolski dom! Danes zvečer ob 6. uri se prične predpustnica v društveni dvorani. Bogat spored: netje, kupleti, burka i. dr. Prireditev se vrši pri mizah. Prijatelji in člani društva, ne zamudite dobre zabave! (K)

lj Poročiti se danes ob pol 3. uri popoldne na Rakovniku podpredsednica Orliške zveze g.č. Milka Zupantičeva z g. Fr. Pihlarjem, železniškim uradnikom. Obilo srečel

lj Kdor se hoče danes nasmejati, naj pride zvečer v Ljudski dom, kjer pride šentpetrčani burlo »Mutasti Izidor« in izvirno Medvedovo veseligo »Na cglidih«, ki je polna pristnega dolenskega humorja. Blagajna od 6. ure zvečer naprej.

lj Prosveta frančiškanske župnije. V petek, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer bo prečlaval v dvorani na porti g. dr. J. Mohorič o zelo aktualnem predmetu.

lj P. Z. »Ljubljana«. Danes ob 11. uri vaja mešanega zbora.

lj Šentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek, dne 7. t. m. ob pol 8. uri zvečer zanimivo predavanje. Vstop prost. — Po predavanju odborova seja. — Predava univerzitetni profesor dr. Demšar.

lj Šentpeterski družabni klub. Vabila za družabni večer v ponedeljek, dne 7. t. m. smo odposlali. Če bi kdo pomotoma ne prejel vabila, naj nam oprosi, ker so imeniki še zelo nepopolni in naj se vseno udeleži te zanimive zabave. (K)

lj Bucek drugič na Bledu. Kdaj? — V nedeljo, ko igra Ljudski oder ob pol 8. uri zvečer nadaljevanje »Pri belcm konjičku« — »Čez leto dni«, burlo v treh dejanjih. Vstopnice se dobijo v predprodaji v ponedeljek in torek v trafikli gospe Modic v Kopitarjevi ulici in v trgovini Nove založbe na Kongresnem trgu nasproti »Zvezde«.

lj Prihodnji sestanek trafikantov se vrši drugi ponedeljek, dne 14. t. m. ob 7. uri pri »Zlati ribi«. (K)

lj Rokodelski dom. V ponedeljek zvečer ob 8. uri predava g. Anton Hreščak. Predavanje bo zelo zanimivo za kovinarje in za vse, ki imajo opraviti s stroji. — Ob teh večerih se sprejemajo novi člani. V kratkem pričnemo s krojaškim tečajem.

lj Obrtnikom! Društvo za varstvo vajencev zbira vsako nedeljo popoldne ob 2. uri v Rokodelskem domu vajence. Vajenci imajo svoj pevski zbor, prirejajo igre v svojo zabavo, sploh se skrbi za njihovo izobrazbo ob prostem času. Vajenci, ki nimajo zvečer pri mojstrih nobenega dela, udeležujejo večernih tečajev. Mojstri! ako želite, da nam ostanejo vajenci dobri, pošljite jih v dobro družbo. Danes popoldne ob 2. uri je zopet sestanek vajencev. Ves poduk in vsa zabava je za vajence brezplačna. Povejte jim in pošljite jih!

lj Umrli so v Ljubljani: Marija Gavrličenko, hči čevljarje-ruskega begunca, 3 dni. — Fran Jaklič, kočar, 25 let. — Anton Tomšič, delavec, 44 let. — Ivan Erjavc, učitelj, 72 let. — Avgust Snaj, ključavničarski vajenec, 15 let. — Friderik Hans, rečni mojster v pok., 72 let. — Ljudmila Razinger, posestnica, 40 let. — Fran Malj, tovarnar, 56 let. — Ivana Wohlfaht, žena oper. godbenika, 34 let. — Karolina Luschin, stotnikova vdova, 77 let. — Ivan Lavrič, dinar, 54 let. — Josip Richter, krojač, 60 let. — Terezia Molk, gostja, 37 let.

lj Ljubljanski trg. Tržni promet je bil pretečni teden omejen na domače odjemalce. Na mesnem trgu se kaže pomanjkanje mesa. Goveji in telečji mesarji pripravljajo delni štrajk ter izjavljajo, da z dosedanjimi cenami ne morejo izhajati in da jim je vsak odkup dobre klavne živine nemogoč, ker jim nakupovalci za izvoz diktirajo cene žive teže. Interesente se opozarja, da ne smejo računati na podražanje mesa po njihovih zahtevah, ker bi to izzvalo v najkrajšem času zopetno podražanje. 1 kg govejega mesa v mesnicah po mestu I. vrste stane 26 K, II. 22 K, na trgu 24 in 22 K. Telečje meso I. vrste 24 K, II. 22 K. Ako bi se znanjšala današnja carina 15 K na 1 kg za izvoz mesa, kar se od gotove strani odločno zahteva, bi takoj skočila najobčutnejša cena na domačem trgu. Svinjski mesni trg kaže začasno tendenco padanja cen. — Cene ostalega trga so stalne. Jajec je dovolj po 1 K 60 vin. kos. — Špecerijsko blago je ostalo na prejšnjih cenah, difference v cenah so povzročene vsled nestalnosti valute in kvalitete blaga. — Moka stoji na stari ceni. — Mleka je v Ljubljani dovolj, kvaliteta je deloma zelo slaba vsled nepravilne organizacije prodaje mleka, ki zelo otežkoča uspešno kontrolo.

lj Zglasitev letnikov 1901 in 1903. — Rojstnemu letniku 1901 se je za rekrutovanje, rojstnemu letniku 1903 pa radi zabeleže v vojaško razvidnost zglasiti v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu«, in sicer letniku 1901 do 28. febr., letniku 1903 pa do 10. februarja. Več pove razglas, ki je nabit na magistratu in po mestu.

lj Javna dražba. Mestna aprovizacija bo prodala na javni dražbi večje število praznih sodov in zabojev, nekaj miz, potrebnih za mesnice, ter drugih predmetov. Dražba se bo vršila v sredo, dne 9. februarja 1921 v cerkvi sv. Jožefa ob Zrinjskega cesti ob devetih popoldne.

lj Posestniki in najemniki zemljišč se opozarjajo na razglas mestnega magistrata ljubljanskega o pokončavanju škodljivega mrčesa. Razglas je nabit po mestu.

Cerkveni vestnik.

c Elizabetna konferenca pri sv. Petru v Ljubljani ima sejo dne 7. februarja 1921 ob 6. uri zvečer.

c Kongres katoliških Litvancev se je vršil od 3. do 5. min. m. v glavnem mestu Litvanov, v Kovnu. Kongres se je pričel s sv. mašo, ki jo je bral kovenski škof Karewicz. Službe božje so se udeležili predsednik litvanske republike, ministri in velika množica vernikov. Predsednik republike in pozdravil kongres v imenu cele republike ter je v izbranih besedah poudarjal, da se ima litvanska republika za svoj razmah in procvit zahvaliti v prvi vrsti katoličanstvu. Kongresu so poslali brzojavne pozdrave češkoslovaški katoličanje, Ukrajinci, Američanje in dr. Na kongresu je bilo navzočih več kot 500 delegatov raznih katoliških organizacij. Izdelan je bil delovni program za prihodnjo doba.

Prosveta.

pr Narodnogospodarski eseci. Spisal dr. Andrej Gšnar. Založba Jugoslovanske knjigarne. Cena K 7.20. — V treh esejih je pisatelj podal svoje misli o uredbi družbe in narodnega gospodarstva. V prvem delu razvija svoj nazor o novi organizaciji družbe. Druga dva esaja se pečata s problemom, na kak način bi mogli izvesti principe krščanskega socializma v realnih razmerah. Doslednost in oster pogled v bodočnost dajeta delu posebno veljavo. Naroča se v Jugoslovanski bukvarni.

Gospodarstvo.

g Trgovinski dogovor z Italijo. LDU Belgrad, 4. februarja. V ministrstvu za trgovino in industrijo se vrše priprave za sklepanje trgovskega dogovora z Italijo. V ta namen se sestavi posebna komisija, ki bo zbiral ves potrebni material. Čim bo njena naloga končana, bodo italijanski delegati pozvani na porazgovore, ki se bodo vršili v Belgradu.

g Plačevanje taks za sodne izpite. Minister za pravosodje je izdelal novo naredbo glede plačevanja taks za polaganje sodnih izpitov.

g Državni dolg Narodne banke. Iz bilance Narodne banke od 31. decembra 1920, ki je bila včera objavljena, je razvidno, da naša država dolguje Narodni banki 3293 milijonov dinarjev. V prometu se nahaja novčanic za 3344 milijonov dinarjev. V kritje teh novčanic je država postavila svoje domene v znesku 2138 milijonov dinarjev.

g Izterjanje dohodnine in plačarine, ki se pobira z odbitkom. Na prošnjo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je gosp. finančni delegat naročil vsem davčnim uradom, naj do nadaljnjega ukrepa izterjuje dohodnino in plačarino, ki jo pobirajo potom odbitka zasebni službodajalci od svojih uslužbencev, ob z a k o n i t i h r o k i h, ne pa v smislu razglasa z dne 18. decembra 1920, št. 1601, po katerem naj se davki za čas od 1. januarja 1921 do 31. maja 1921 izterjajo takoj ne glede na zakonite roke.

g Gremij trgovcev v Ljubljani je sklical za petek dne 4. t. m. nekaj svojih članov, da se posvetujejo o korakih, ki jih je treba storiti proti pravilniku o pobiranju davka na poslovni promet po objavljenem v Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo št. 11/21. Med tem pa je finančna delegacija v Ljubljani objavila uradno, da je minister za finance z brzojavko z dne 2. februarja 1921 ta pravilnik začasno ukinil. Gremij trgovcev obvešča o tem svoje članse s pristavkom, da so že trgovski zastopniki v Belgradu protestirali proti pravilniku in da se bo vse storilo, da se le-ta v polnem obsegu in za vedno ukine.

Najnovejša poročila.

ENERGIČEN PROTEST PRI MINISTRU PRIBIČEVIČU.

Belgrad, 5. febr. (Izv.) Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Jugoslovanskega kluba pri ministru prosvete Svetozarju Pribičeviću protestiral proti presnovi višjega šolskega sveta za Slovenijo v Ljubljani. Minister Pribičević je priznal, da je dotična naredba podpisana in izdana, da pa ne vsebuje bistvenih sprememb v organizaciji višjega šolskega sveta. Dr. Hohnjec je poudarjal, da je bil višji šolski svet za Slovenijo v Ljubljani ustanovljen na temelju sporazuma med vsemi slovenskimi strankami, ki je Sloveniji zajamčil avtonomijo na polju šolstva. Ta temelj rušiti nima pravice noben minister, dokler ga ustava in zakon za to ne legitimira. Zato tudi minister Pribičević nima pravice spreminjati uredbe glede višjega šolskega sveta. Jugoslovanski klub odločno ugovarja zoper tako početje ter dela ministra samega odgovornega za vse posledice. Država nima pravice, da izvršuje tako nasilje. Ko je minister Pribičević pripomnil, da on o kaki posebni sokolski agitaciji po šolah v Sloveniji ne vé ter da vlada ni izdala za to posebne naredbe, je dr. Hohnjec omenil, da je v šolstvu sokolska agitacija močno narasla in da po raznih krajih s to agita-

cije ne zasledujejo toliko duševnih kakor tasebne interese. Minister Pribičević je objubil, da bo to stvar pozneje zasledoval.

DVODOMNI SISTEM.

Stališče Jugoslovanskega kluba.

Belgrad, 5. februarja. (Izvirno) Jugoslov. klub se je v svojem ustavnem predlogu izjavil za dvodomni parlament, tako da spadajo v področje drugega doma samo socialno-gospodarska vprašanja. Redni parlament bi na podlagi tega razpravljal o političnih vprašanjih, a socialno-gospodarski parlament, v katerega bi volile poslance stanovsko gospodarske organizacije, bi izdelaval zakone gospodarske naravi.

Stališče radikalov.

Belgrad, 5. februarja. (Izvirno) V radikalnem klubu se je danes razpravljalo vprašanje senata. Ljuba Jovanović je v obširnem govoru navajal vse razloge proti senatu in za senat. Laza Marković, ki stoji pod vplivom demokratov, se je izjavil proti senatu. Radikalni klub se še ni končno odločil v tem vprašanju. Demokrati so se izjavili proti senatu.

LDU Belgrad, 5. febr. (ZNU) Radikalni klub je imel večeraj sejo, na kateri je razpravljalo o senatu. Za našo zgornjo zbornico je govoril posl. Ljuba Jovanović, proti pa poslanci dr. Laza Marković, Cosić in Jovan Jovanović. Za senat so poleg gori omenjenega poslanca Ljube Jovanovića še gg. Stojan Protić, dr. Vesnić, dr. Ninčić, Radonić, Vukčević ter ministra Uzumović in Trifković.

GOSPODARSKI ODBOR.

Belgrad, 5. febr. (Izv.) V današnji seji gospodarskega sveta se je vodila debata le o izvozni carinski tarifi, in sicer predvsem o predmetih, ki pridejo v poštev za prehrano. Ministrstvo za prehrano je zastopalo stališče, da se mora izvoz žita in živine kontingentirati na mero, ki ne spravlja v nevarnost potrebe domačega konzuma. Ravno tako stališče je zastopal zastopnik poljedelskega ministrstva, in sicer z motivacijo, da so letošnje setve slabo prezimile in je zadnje mesece z izvozom treba potrpeti, da se zaradi izvoza ne postavi prehrana v nevarnost. Nasproti temu stališču so se zastopniki gospodarskih korporacij postavili na stališče, da še danes nimamo nobene prave statistike, ki bi nam pokazala jasno količino naše produkcije in domačega konzuma, da bi mogli natančneje določiti, koliko smemo spraviti v inozemstvo. Razen tega so naše prometne težkoče tako velike, da se ne smemo bati izvoza ter zaradi izvoza nikakor ne moremo priti v težkoče naše prehrane v deželi. Ovirati danes izvoz bi se reklo ravnotoliko kakor škodovati naši trgovski bilanci. Raditega se je gospodarski odbor postavil na stališče, da je treba dovoliti izvoz hrane, vendar pa se je prilagodil predlogu ministrstva trgovine v toliko, da dovoli kontingentiranje žita v razmerju potrebe domačega konzuma razen izvoza koroze, katere imamo preveč v deželi.

Radi carine na žito so bili posamezni zastopniki različnega mnenja. Medtem ko je ministrstvo trgovine predložilo, da se za izvoz žita obdrže dosedanje tarife, so zastopniki gospodarskih korporacij, posebno pa agrarni zastopniki predlagali, da se carine izdatno znižajo. Zanimivo je, da je zastopnik carine konstatiral, da je bila vsa dosedanja carina v veliko škodo našega gospodarstva. V ostalem je odbor predlagal, da se popolnoma osvobode vsake carine: zelenjava, fižol, gobe, sadje vseh vrst, kumarčno in deteljno seme; ravnotako tudi otrobi, moka za krmiljenje. Popolnoma se osvobodijo carine hmelj, kakor vsi izdelki od konoplje. V ostalem je odbor predložil: Dovolji se izvoz samo gotovih pasem živine, oziroma konj. Za mast in slanino se določi carina 120 dinarjev od 100 kg. Velika debata se je razvila glede izvoza kož. Industrialci iz Slovenije so trdili, da so špekulanti v Bosni nagomilili kože. Odbor se je zedinil, da se goveje kože pridrže za domačo industrijo s tem, da se nastavi za izvoz visoka carina 20

dinarjev od 1 kg, za ostale kože 4 dinarjev od 1 kg. Prihodnja seja bo razpravljala o uvoznih tarifih.

RAZPRAVE O USTAVI.

LDU Belgrad, 6. februarja. (ZNU) — Muslimanski klub zboruje v permanenci. Končal je razpravo o izpremembah ustavnega načrta s posebnim ozirom na svobodo tiska. Zemljoradniški klub na svoji današnji popoldanski seji ni prišel do sklepa. Njegov ustavni odsek bo izpopolnil ustavo.

PAPEŽ ZA NASE VOJNE SIROTE.

LDU Belgrad, 5. februarja. (ZNU) Papež Benedikt XV. je preko papeškega nuncija poslal pol milijona dinarjev za vojne sirote Jugoslavije.

STANOVANJA ZA ŽELEZNIČARJE.

LDU Belgrad, 5. februarja. (ZNU) V gradbenem ravnateljstvu prometnega ministrstva se izdeluje načrt za provizorno sezidanje stanovanj za železničarje v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. V to svrhu je več milijonov dinarjev stavljenih na razpologo.

EVAKUACIJA ZASEDENEGA OZEMLJA.

LDU Šibenik, 5. februarja. (ZNU) — Semkaj je iz Rima prišla železniška komisija, ki bo našim oblastem predala železniško progo Šibenik—Knia. Predaja se vrši dne 20. februarja.

LDU Belgrad, 5. februarja. (ZNU) Predsednik dalmatinske deželne vlade dr. Krstelj je bil večeraj pri ministru za notranje stvari Draškoviću in mu je poročal o položaju v Dalmaciji. Sodijo, da je prišel semkaj zaradi vzpostavitve naših oblasti v krajih, ki jih bodo Italijani izpraznili.

LDU Split, 5. februarja. (ZNU) Iz vseh krajev zasedene Dalmacije prihajajo osrednji vladi in klubom konstituante prošnje, iz katerih so razvidne obupne politične in prehranske razmere. Prosi se za intervencijo, da se pospeši evakuacija italijanskih oblasti.

ITALIJANSKA NASILSTVA.

LDU Zadar, 5. februarja. (ZNU) Italijanske oblasti so trgovca Dančevića iz Jelše privedli uklenjenega v zapor, ker se je ameriskemu poveljniku pritožil, da so mu Italijani rekvirirali stanovanje, a niso zanj nič plačali.

LDU Split, 5. februarja. (ZNU) Povodom nedavnega spopada s finančnimi stražniki v Prviču-Šepurini je umrl dobrovoljec s solunske fronte Josip Skroza.

PREHRANA NA ČESKEM.

LDU Praga, 4. febr. (DunKU) Vodja ministrstva za prehrano dr. Brdlik je izjavil parlamentarnemu odposlanstvu, da mora količina kruha znižati na 1 kg in količina moke za kuho na pol kilograma. Za prihodnjo žetev se predvideva največji dosedanj kontingent. Ta kontingent se bo uporabljal samo za aprovizacijo siromašnih slojev, druga moka je prosta.

ZA RAZOROŽITEV.

LDU Washington, 3. febr. (Reuter.) Odek za zunanje posle poslanske zbornice je odobril sklep, po katerem se predsednik pooblašča, pozvati narode sveta, naj pošljejo delegate na konferenco, kjer se bo sklepalo o ukrepih glede razorožitve.

NAPADI NA IRSKEM.

LDU London, 4. febr. (DunKU) Kakor javlja Reuterjev urad iz Dublina, je bil odbit napad približno 100 oboževanih mož na orožniški oddelek. Mrtev je en orožnik. V Burgatje (grofija Cork) se je spopadlo 20 redarjev in 500 manifestantov; od teh je 6 ranjenih.

VSEUČILIŠČE ŠTEFANA TISZE.

LDU Budimpešta, 4. febr. (MKU) Kakor javlja »Pesti Hirlap«, je senat debreczinskega vseučilišča poslal državnemu opravniku predloge, kjer se prosi za dovoljenje, da bi se imenovalo vseučilišče po imenu Štefana Tisze.

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, brat

Svetko Martelanc ml.
mestni graditelj

po kratkem trpljenju, v najslabši dobi 35 let, 31. januarja t. l. ob 10. uri zvečer, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika je bil v sredo, dne 2. svečana ob 3.30 popoldne iz hiše žalosti v Barkovljah št. 35.

Ljubljana-Barkovlje, dne 3. februarja 1921.

Svetko in Terezija,
starši.

Dragotin, Vekoslav,
brata. Milka, Anica, Tatjana,
sestre.

Spalne sobe

Ipo izdelane iz trdega in mehkega lesa, kakor tudi kuhinjsko ali posamezno pohištvo gotovo ali po naročilu pri mizarskem mojstru

IVAN PAITZ
Maribor, Pod mostom 14.

Stanovanjska hiša enonadstropna, moderno urejena, skoro nova v ljubljanskem predmestju se proda po ugodni ceni. Naslov pove uprava lista pod št. 431.

Najstarejša slovenska delavnica pleskarska in ličarska **IVAN BRICELJ**, Dunajska cesta 18, se priproča. — Izvršitev točna, cene zmerno.

Stanovanje (3 sobi, elektr.) v Ljubljani zamenjam za podobno v Mariboru. Ponudbe pod TAKOJ na upravo Slovenca.

Malo posestvo na prodaj na Gorenjskem, pol ure od mesta in ležeče ob glavni cesti. Naslov pove uprava pod št. 394.

Ženitna ponudba. Mladenci ekonomskim z večjim premoženjem v posestvih (čez 500.000 K) želi se spoznati v svrhu ženitve z neomadeževano mladenko zdrave in razvite rasti v starosti od 19 let naprej iz poštnih hiše na deželi. Ponudbe z natančnimi podatki se prosijo tudi s prijateljske strani na upravo lista pod št. 429. Sersko polje 429. Tajnost zadržana.

Proda **posestvo** z novo hišo in vsemi gospodarskimi poslopji ob deželni cesti 6 minut od farove cerkve oddaljeno radi izselitve družine v Vasi občina Fara okraj Kočevje. Kupni pogoji se izvejo pri g. **Mihaelu Jarkoviću**, trgovcu, Krakovo občina Fara.

Sprejemno v trajno **mizarskega pomočnika**. A. Čušar, Jesenje, Gorenjsko.

Nadmistrarja sprejme valjčni mlin. Neosebjeni imajo prednost. — Naslov pove iz prijaznosti uprava pod št. 352.

1 ali 2 mizar. pomočnika se sprejmeta tako, s hrano ali brez nje. Celje, Kralja Petra cesta 28.

Razpisuje se **organista** pri večji službi na Gorenjskem. Plača po dogovoru. Ponudbe reflektantov sprejema uprava Slovenca do 15. februarja pod št. 378. »ORGANIST« št. 378.

Lepa jabolka po K 6,50 in 7,50 kg razpošilja od 50 kg dalje po povzetju J. Razboršek, Šmartno pri Litiji.

Hiša z njivo, travnikom in gozdom oddam lahko v večji množini. Na razpolago tudi papir v polih. Ponudbe z navedbo cene sprejema uprava tega lista pod št. 403. »Časopisni papir«.

Moka vseh vrst vedno na zalogi kakor najfinejša banatska pšenična, ržena, soržena, ajdova, koruzna in koruzni zdrob, kaša, ješp renj pri Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38.

Časopisni papir oddam lahko v večji množini. Na razpolago tudi papir v polih. Ponudbe z navedbo cene sprejema uprava tega lista pod št. 403. »Časopisni papir«.

Oglasi v 'Slovencu' imajo velik uspeh.

Potniki za čevlje

Starorenomirana tvornica za čevlje (Čehoslovaška) išče za intenzivno potovanje po Jugoslaviji prvorazredne moči. — Proizvajajo se razni čevlji za dečke in deklice za gospode in gospe ranjati čevlji (boljše Mackay-blogo) in platineni čevlji (Segel), sukneni čevlji in usnjati čevlji z lesenimi podplat. — Reflektira se samo na gospode, ki so rečeno podružje z dokazano dobrim uspehom prepotovali. — Cenjene ponudbe naj se blagovoljivo poslati pod št. »Fleissig 1052« na **Piras A. G. REICHENBERG, ČESKO-SLOVASKO.**

Krščansko dekletje kmečkih staršev, dobrega značaja in pridna stara 22 let, zna šivati, išče primerne službe. Učila bi se rada dobrega kuhanja in obenem pomagala v gospodinjstvu. Ponudbe na anončno ekspedicijo AL. MATELIČ, Ljubljana.

Proda se **klavir** in **vijolina**. Kje pove dober upravn. »Slovenca« pod št. 403.

Kuhinja in **soba** se oddata brezplačno osebi, ki ima lastno opravilo. Ponudbe na upravo lista pod št. 191./392.

Dne 16. februarja 1921 se vrši v Koprivniku št. 27. Srednjavos pri Bohinju

javna dražba

sledečih predmetov:
pritlična hiša
hlev, kozolec
8 njiv
4 parcele gozda
3 travniki
Ogleda se lahko 15. februarja popoldne ob 1. uri na licu mesta.

F. Pečenko

galanterija in manufaktura
sedaj
Turjaški trg št. 1.

Proda se iz proste roke enonadstropna

= HIŠA =

lik župnijske cerkve in tovarne v Skofji Loki. Pojasn la daje »Jadran«, Maribor.

„KOVINOL“

tekoče v steklenicah,

„PASTOL“

v plehnatih školjkih, zjamčeno najboljša sredstva za čiščenje vsake kovine. Izdeluje F. PLEVNİK, Celje.

Tovarna kravata Hribar v Slov. Gradcu išče stalnega

potnika za Jugoslavijo

in korespondentinja

Ponudbe z opisi dosedanjega službovanja in zahtevno plače na gornji naslov.

Carinsko posredovanje

izvršuje najtočneje po najnižjih cenah

F. & A. UHER

špedicijsko podjetje
Maribor Ljubljana

Kupi se

10.000 prostornih metrov

prvovrstnih bukovih drv.

Ponudbe z navedbo cene franko vagon imenoma usvedene oddaje postaje in dobavnega roka je vposlati do 15. t. m. na naslov »Vodstvo za preskrbo drv v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

L. MIKUS

Ljubljana, Mešni trg št. 15
priporoča svoje zaloge
dežnikov in sončnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.

Vrtnarji! ki ste za presojo dobrih semenj merodajni, sporočamo, da so nam semena iz inozemstva pravkar dospela. Ista oddajamo z največ mogočo garancijo. Cenik pošljemo na zahtevo. Trgovina s semeni Sever & Comp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

WODAR & PESCHA, WIEN XVIII/1.
Sternwartestr. 25.
Telefon 94070
dobavljata
Je žage na jarmenik
od 900—1800 mm
takoj iz skladišča.

Gostilničarji pozor!
Ved pravčasnega nakupa ponudimo najboljša bizeljska, sromeljska, pišečka rudca in bela

VINA

letnika 1920 in sicer rudeča po 14 do 16 kron in bela po 16 do 18 kron iz kleti v Brežicah.

»Globus«, trg. družba z o. z. v Brežicah.

Novo in rabljene

AUTOMOBILE

- 2 kd **STOEWER** 24 HP Spitzkühler
 - 2 kd **STOEWER** 22 HP dve karoseriji
 - 1 kd **STOEWER** 26 HP lepo moderno vozilo
 - 2 kd **PUCI** tipa VIII—38 HP
 - 1 kd **BENZ** 15 HP s 6 sedeži
 - 1 kd **PRAGA** tovorni 35 HP za 3-4 t
 - 1 kd **KABA** tovorni 35 HP za 3-4 t in vse avtopotrebščine prodaja
- PROMETNO DIONIČARSKO DRUŠTVO ZAGREB**, Damatinska ulica 11. Telefon 13—63.

Pozor trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 190 K naprej ima v veliki zalogi in tudi lepe velour-klobuke

FRANC CERAR, tovarnar v Stobu pošta Domžale. Tovarna je 7 minut od postaje Domžale oddaljena. Cene primerno niške, postrežba točna.

Inženier Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjen. stavbn inženier
Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 7.

Specijalno stavi se podjetje za betonske, železobetonске in vodne zgradbe

Izraba vodnih sil.

Telefon št. 228. Račun čekovnega urada v Ljubljani št. 647.
Ljudska posojilnica
v LUBLJANI, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.
Obrestaje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po čistih
3%
Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica, in je imela koncem decembra 1920 **60 milijonov vlog** in nad K 1.100.000— rezervnih skladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.
Zahtevajte položnice Ljudske posojilnice.

Bančni zavod išče za takojšnji nastop resnega
poduradnika
za vodstvo arhiva. Ponudbe pod »Arhiv 432« na upravo.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.
Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v Newyork. Vozne listke in zadevna pojasnila izdaja edina koncesijonirana potovalna pisarna
Ivan Kraker v Ljubljani
Gospodovetska (Marije Terezije) cesta št. 13 (Količe).

= DELNICE =

delniške družbe kranjskih parnih opekarn kupi po ugodni ceni. Ponudbe na upravnistihe lista pod »DELNICE 412«.

Imam na zalogi več sto hektolitrov izbornega
rudečega dolenjca
leta 1920 à K 19— za 1 liter.
MILKO JESIM,
veletrgovina vina, Rudnik-Ljubljana.

Stavbenik, stavbeni inženir ali arhitekt

verziran, izkušen stavbeni vodja, spreten v sestavi načrtov, proračunov in obračunov, jednat kalkulant, popolnoma zmožen slovenskega jezika in govora in pisavi, po možnosti slov. narodnosti se sprejme takoj v staro, večje stavbno podjetje. — Udeležba pri podjetju, četudi nima sam kapitala, ni izključena. — Ponudbe z življenjepisom in navedbo zahtev se prosijo pod »Graditelj« na anončno ekspedicijo AL. MATELIČ, LJUBLJANA.

TVORNIČA KEKSOV, PREPEČENCEV, OBLATOV IN VEFELJNOV
V. BIZJAK IN DRUG priporoča svoje
ROGAŠKA SLATINA fine izdelke.

Pozor! Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezonin, finih žlic, rinčic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin in orodja itd. Za obilen obisk se priporoča trdka
Jos. Petelinč, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Najnižje cene na drobno in na debelo.

Zadružna banka Maribor
POKUZNICE: MARIBOR :: ZAGREB :: NOVI SAD.
Filijacije: Zadružna banka, Reka; Zadružna štedilnica, Trsi.
Delniška glavica K 50.000.000.
se bavi v vsami bančnimi in borznimi posli. Od fin. min. pooblaščen za nakup in prodajo deviz in valut, kakor tudi za izdajo uverenja. — Sprejema donar na hranilne knjžice, tokoči in žiro račun pod najugodnejšimi pogoji.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI
postuje začasno v prostorih Zadružne zveze, Dunajska c. 38/1.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.
Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek brez odlovi v govojni.